

Onthaalbrochure

Oncologie

www.werken-glorieux.be

**...Welkom in het
ziekenhuis
az Glorieux!**

Welkom

Als u of iemand uit uw omgeving met kanker geconfronteerd wordt, verandert het dagelijkse leven in één klap. Er duiken heel wat vragen en twijfels op, waar u niet direct een antwoord op weet. Wat is kanker nu precies? Hoe kunnen we het behandelen en zijn er lichamelijke gevolgen?

Het oncologisch team staat steeds klaar om met u te praten en informatie te geven. Daarnaast bieden zij ook ondersteuning en hulp waar nodig. Met deze brochure willen we u informeren en een deel van uw vragen opvangen. Als u na het lezen nog bijkomende vragen heeft, kunt u steeds terecht bij uw arts, verpleegkundigen, psychologen, sociaal assistenten,...

met **deze brochure** willen we u
informeren en een deel van uw vragen opvangen.

het

HET ONCOLOGISCH TEAM

Algemeen ziekenhuis 055 23 30 11
Oncologisch dagziekenhuis 055 23 33 05
Secretariaat inwendige ziekten 055 23 36 68

Oncologen: 055 23 36 68

Dr. J. Verschuere (diensthoofd)
Dr. B. Ghillemijn
Dr. P. Alexander
Dr. F. Van Ryckeghem

Hoofdverpleegkundige:
Sabine Teirlinck 055 23 33 27

Oncologisch verpleegkundigen 055 23 33 05

Borstverpleegkundige:
Greet Devos 055 23 35 83

Psychologen:
Valérie Muylle 055 23 32 29
Tine Verdonck 055 23 33 28

Sociale dienst:
Hilde De Meyer 055 23 39 18

t team

Diëtiste: 055 23 37 05

Vrijwilligers: 055 23 32 29

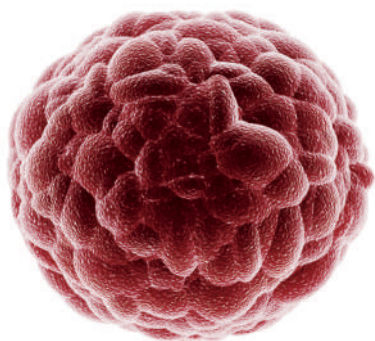
het
**menselijk
lichaam**
is opgebouwd
uit **ontelbaar
veel cellen**
die als bouwstenen
fungeren.

WAT IS KANKER?

Het menselijk lichaam is opgebouwd uit ontelbaar veel cellen die als bouwstenen fungeren. Oudere cellen sterven af en er ontwikkelen zich nieuwe cellen in de plaats die deze vervangen. Dit gebeurt via celdeling waarbij uit één cel twee gelijke dochtercellen ontstaan.

Kanker is een abnormale deling van de cellen van ons lichaam, waardoor er uiteindelijk een kwaadaardig gezwel ontstaat.

Afhankelijk van het soort kanker zal een oncologische behandeling worden voorgesteld, zoals radiotherapie, chirurgie, chemotherapie, ... In deze brochure geven we verdere informatie over targettherapie en chemotherapie.

kanker

ONCOLOGISCHE BEHANDELINGEN

DOELGERICHTE OF TARGETTHERAPIE

Sommige tumoren kunnen we behandelen met doelgerichte therapieën. Deze richten zich specifiek op de zieke kankercellen en tasten de gezonde cellen minder aan.

De neveneffecten van deze nieuwe behandeling zijn verschillend van deze van chemotherapie (zie later). Elk van deze doelgerichte therapieën heeft zijn eigen specifiek bijwerkingsprofiel (vb. acne ter hoogte van de huid, diarree, verminderde schildklierwerking,...). Uw arts zal dit uitgebreid met u bespreken voor de start van de behandeling.

Bij sommige van deze behandelingen moeten op voorhand bepaalde voorzorgen worden genomen. Zo kunnen geneesmiddelen die inwerken op de vorming van nieuwe bloedvaten de bloeddruk verhogen. Wat op zijn beurt weer kan leiden tot eiwitverlies via de urine. Bij bepaalde behandelingen zullen we, vooraleer met de therapie te starten, de bloeddruk controleren en een urinestaal afnemen.

Andere doelgerichte behandelingen die via een intraveneuze weg worden toegediend, kunnen een allergische reactie veroorzaken. Daarom zullen we tijdens de eerste toediening de polsslag, bloeddruk en hartslag strikt controleren. Deze bijwerkingen zijn echter zeldzaam.

chemo

CHEMOTHERAPIE

Typisch voor kanker is de versnelde celdeling die de aanleiding is tot tumorontwikkeling. Het doel van chemotherapie is om hierop in te grijpen en zo het kankergezwel af te remmen of te genezen. Bij chemotherapie dienen we dus één of meerdere celremmende geneesmiddelen of cytostatica toe.

Bij sommige patiënten combineren we chemotherapie met een heelkundige ingreep of bestraling. Elke persoon bekijken we individueel en we stemmen de behandeling af in functie van het type tumor, de uitzaaing, de leeftijd en eventuele voorafgaande therapieën. De medicatiedosissen en het aantal behandelingen (chemokuren) zijn dus afhankelijk van persoon tot persoon.

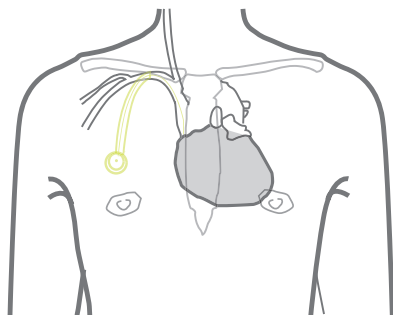
TOEDIENINGSWIJZEN

- **PERORAAL:** Via de mond in de vorm van pilletjes, capsules of vloeistof.
- **INTRAVENEUS:** Via een dun plastic buisje (catheter) geplaatst in een ader van uw voorarm leggen we een infuus aan.
- **POORTCATHETER:** Als het om bepaalde redenen niet mogelijk is om medicijnen via de aders van de arm toe te dienen, kan de arts beslissen om een poortcatheter (Port-a-cath®) te plaatsen. Zo zijn er toch nog bepaalde therapieën mogelijk.

POORTCATHETER

Een poortcatheter is een systeem dat volledig onderhuids geplaatst is en bevindt zich meestal onder het sleutelbeen op de borstkast. Het poortsysteem bevat een klein reservoir (voelbaar) en is verbonden met een plastic leiding gelocaliseerd in een groot bloedvat. De plaatsing vereist een korte chirurgische ingreep en gebeurt onder plaatselijke of algemene verdoving.

Bij elke chemobehandeling, ook soms bij bloedafname, prikt een verpleegkundige met een naaldje door de huid in het poortje van de poortcatheter. Op deze manier dienen we medicijnen toe in de bloedsomloop. Na het verwijderen van de naald is het systeem terug volledig afgesloten en kunt u uw dagelijkse activiteiten terug hernemen (ook douchen, zwemmen,...). De poortcatheter blijft zitten gedurende de volledige duur van de behandeling. Daarna zal uw arts beslissen wanneer die verwijderd kan worden.

Een poortcatheter is een systeem dat volledig onderhuids geplaatst is.

DRAAGBARE MECHANISCHE POMP

Bepaalde behandelingen vereisen de toediening van chemotherapie via een draagbaar mechanisch pompsysteem. In die pompjes zit de noodzakelijke chemotherapie, die dan over een berekende vaste termijn toegediend wordt. Het gebruik van een pomp vereist de aanwezigheid van een poortcatheter.

Het systeem is zodanig bevestigd, dat er bij het uitoefenen van de dagdagelijkse activiteiten, geen extra zorgen thuis vereist zijn. Op bepaalde tijdstippen is het nodig om de pomp te laten verwijderen. Dit kan door de thuisverpleging of op het algemeen dagziekenhuis. Indien er per ongeluk toch problemen zijn zoals loskomen van de naald, vochtig worden van verband of zwelling ter hoogte van de prikplaats, contacteert u de dagkliniek (055 23 33 05) of spoedopname (055 23 36 66).

bijwerkingen

BIJWERKINGEN

Wie chemotherapie krijgt, kan nevenwerkingen ondervinden. Deze worden veroorzaakt door de therapie en meestal niet door uw ziekte. Welke nevenwerkingen u krijgt, is afhankelijk van persoon tot persoon en de gekozen behandelingsvorm. Wanneer u met de therapie stopt, verdwijnen de meeste nevenwerkingen ook. Bij uw ontslag uit het dagziekenhuis krijgt u specifieke medicijnen mee naar huis. Het is van belang dat u ze volgens welbepaalde richtlijnen inneemt.

Voor concrete tips betreffende deze nevenwerkingen verwijzen wij graag naar de brochure: "als kanker in je leven komt... gids voor de patiënt en zijn naasten" van de Stichting tegen Kanker.

MAAG- EN DARMSTELSEL

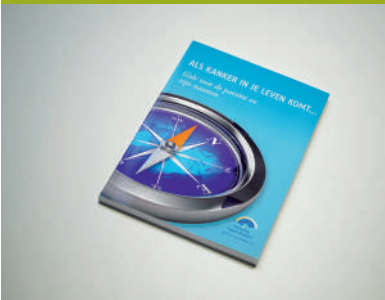
- **Braken en misselijkheid**

De eerste dagen na de toediening zult u zelden braakneigingen hebben, dankzij de antibraakbehandelingen (Emend®, Litan®, Novaban®, Zofran® of Aloxi®). Het is wel mogelijk dat u 2 à 4 dagen na de chemotherapie last krijgt.

- **Constipatie en diarree**

De nieuwe antibraakmiddelen geven evenwel aanleiding tot constipatie, waarvoor wij laxeremiddelen voorschrijven.

U neemt best dagelijks een zacht laxeremiddel in (Duphalac®, Bifiteral®, Lactulose® of Movicol®).

Diarree kan optreden bij toediening van bepaalde cytostatica of ten gevolge van een dikkedarmontsteking. Als u diarree heeft, maar geen koorts, kunt u Imodium® innemen. Daarnaast zijn er ook dieetvoorschriften aangewezen: drink voldoende water, eet geen verse rauwe groenten of fruit, maar wel restenarme voeding (rijst, pasta, mager vlees, wit brood, bouillon). Als de diarree zeer hevig is (> 5 à 6 keer overvloedige en waterige stoelgang per dag) of u heeft koorts, verwittig dan onmiddellijk uw huisarts.

- **Mucositis**

U kunt last krijgen van pijnlijke zweertjes (afters) in de mond, waardoor een strikte mondhygiëne (tanden poetsen) en mondspoe-ling noodzakelijk zijn. In bepaalde gevallen is een bezoek aan de tandarts aangewezen, steeds in overleg met de oncoloog. Als u chemotherapie volgt, is er immers een verhoogd infectie- en bloedingsrisico tijdens bepaalde periodes van de behandeling.

- **Droge mond**

In geval van een droge mond, slechte adem, gebarsten lippen kunt u gebruik maken van een fluoride-tandpasta of speeksel vervingende gels (Biotène®) afhankelijk van de klachten.

bijwerking

ONDERDRUKING VAN HET BEENMERG

De nevenwerkingen op het bloed geven zelden aanleiding tot klachten, nochtans is er bijna altijd een weerslag op het beenmerg. Het beenmerg is de plaats waar het bloed aangemaakt wordt en bevindt zich in het merg van de beenderen (wervels, ribben, lange beenderen).

In het bloed onderscheiden we drie groepen cellen: rode bloedcellen, witte bloedcellen en bloedplaatjes. Door de chemotherapie verminderen deze cellen, wat het duidelijkst merkbaar is een tiental dagen na de toediening. Om het effect van de cytostatica op het beenmerg te kennen, zal uw huisarts daarom een bloedanalyse doen in die periode.

• Anemie of een tekort aan rode bloedcellen

Als u te weinig rode bloedcellen (bloedarmoede) heeft, kunt u last hebben van zwakte, vermoeidheid, hartkloppingen of kortademigheid. Doordat de oorzaak hier de chemotherapie is, en geen ijzertekort, zullen ijzersupplementen alleen niet helpen. Als er sprake is van ernstige bloedarmoede, krijgt u een bloedtransfusie of dienen we de groeifactor erythropoëetine ("epo") toe.

gen

- **Neutropenie of een tekort aan witte bloedcellen**

Als er te weinig witte bloedcellen zijn, ontstaat er een verhoogd risico op besmettingen. Een eerste belangrijk symptoom hiervan is koorts ($> 38^{\circ}\text{C}$). Het is dus aangewezen om uw temperatuur te controleren als u zich niet goed voelt. Indien u koorts heeft, verwittig dan onmiddellijk uw huisarts. U heeft immers sneller nood aan antibiotica in geval van besmetting tijdens chemotherapie. Als de koorts langer dan 24u duurt of u te weinig witte bloedcellen heeft, is hospitalisatie vaak noodzakelijk.

GROEIFACTOREN

Bij bepaalde soorten tumoren en types chemotherapie, zullen wij tevens groeifactoren toedienen. Bij een ernstig tekort aan witte bloedcellen, in combinatie met koorts, schrijven wij u bepaalde medicatie (Neupogen[®], Neulasta[®]) voor. Bij een tekort aan rode bloedcellen zal de arts u mogelijk Aranesp[®] aanraden.

- **Trombopenie of een tekort aan bloedplaatjes**

Als u een ernstig tekort aan bloedplaatjes heeft, is er een verhoogd risico op bloedingen (neus, tandvlees, bloed in urine of stoelgang, vaginaal bloedverlies). Ook aspirine heeft een verhoogde bloedingsneiging, daarom raden wij af om dit te nemen tijdens de behandeling. Als pijnstiller of koortswerend middel kunt u paracetamol innemen (Panadol[®], Perdolan Mono[®]).

bijwerking

HUID- EN HAARAFWIJINGEN

- **Haaruitval**

Haaruitval, gedeeltelijk of volledig, is afhankelijk van de medicatie die u krijgt en is een tijdelijke bijwerking. Zelfs wanneer het haar niet uitvalt, blijft het zeer kwetsbaar. Daarom is elke bewerking van het haar (kleuring, permanent) af te raden. Uiteraard kunt u het wel wassen, met een milde shampoo en zonder intensieve haarmassage. De sociale dienst kan u tips geven in verband met een haarprothese (adressen, terugbetaling,...).

- **Huidschildfering en nagelafwijkingen**

Sommige behandelingen veroorzaken huid- (droge huid) en nagelafwijkingen (broze nagels, zeldzaam blauwe verkleuring). Om de huid te beschermen en in goede conditie te houden, beperkt u best het zeepgebruik en gebruikt u een hydraterende lichaams-crème (vb. Nivea® body lotion).

- **Hand-voetsyndroom**

Dit is een nevenwerking die voorkomt bij specifieke behandelingen. Het is belangrijk dat u de symptomen snel rapporteert aan de behandelende arts. Mogelijke tekenen zijn: branderig gevoel, roodheid, eventueel pijn of blaren ter hoogte van de handpalm of voetzool. Wij raden af om zelf te experimenteren met allerlei zalfjes en zullen u bijkomende richtlijnen geven om dit te verhelpen.

SEKSUALITEIT EN VRUCHTBAARHEID

Sommige therapieën kunnen invloed hebben op de seksuele beleving en de vruchtbaarheid. Indien u hierover vragen heeft, kunt u steeds terecht bij het team van het dagziekenhuis.

VERMOEIDHEID

Vermoeidheid is een veel voorkomende bijwerking van kanker en zijn behandeling. Enkele tips om hiermee om te gaan:

- Spreek hierover met uw omgeving en uw hulpverleners.
- Las regelmatig korte rustpauzes in.
- Doseer uw krachten en doe eerst in uw dagindeling wat voor u belangrijk is.
- Aangepaste voeding kan u helpen.
- Durf beroep te doen op mensen rondom u.

hygiëne

PERSOONLIJKE HYGIËNE

Tot zeven dagen na de toediening van cytostatica, zijn er sporen terug te vinden in urine, stoelgang en braaksel. In het algemeen volstaat het een “normale” persoonlijke hygiëne te handhaven, zoals het wassen van de handen na een toiletbezoek.

Enkele adviezen tijdens de risicovolle periode:

- Als er thuis 2 toiletten zijn, gebruik dan steeds het ene en de andere gezinsleden het tweede.
- Voor de mannen is het aangeraden om altijd zittend te plassen om spatten te vermijden.
- Spoel het toilet na gebruik tweemaal door met gesloten deksel.
- Maak het toilet één maal per dag schoon met afwasmiddel en gebruik steeds wegwerphandschoenen.
- Bij misselijkheid of braken heeft u best wegwerpzakdoekjes en een plastic zakje bij.
- U trekt best bevuilde kledij (braaksel, urine of stoelgang) onmiddellijk uit.
- Gebruik wegwerphandschoenen bij de manipulatie van bevuild linnen.
- Spoel zo vlug mogelijk en afzonderlijk het bevuilde linnen, dit kan machinaal met een normaal wasprogramma.
- Als u bevuild linnen niet onmiddellijk kunt wassen, hou het dan apart in een afgesloten dubbele plastic zak.
- Als u urine, braaksel of stoelgang morst, gebruik wegwerphandschoenen om het op te ruimen. Maak de plaats schoon met keuken- of toilet papier en schoonmaakmiddel. Verzamel het afvalmateriaal in een aparte dubbele plastic zak, sluit goed af en deponeer bij het huisvuil.
- Was regelmatig uw handen.

Verpleegkundigen die dagelijks in contact komen met chemotherapie lopen enige vorm van risico. Zij zullen voorzorgsmaatregelen treffen bij het omgaan met deze medicatie en dragen daarom handschoenen en/of beschermende kledij. Tijdens uw opname zal het team u hieromtrent bijkomende inlichtingen geven.

OPNAME IN HET DAGZIEKENHUIS

INSCHRIJVING

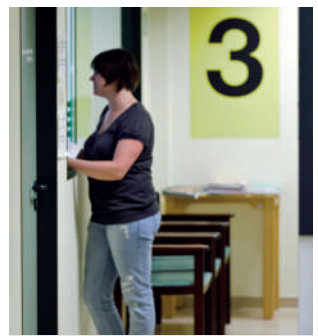
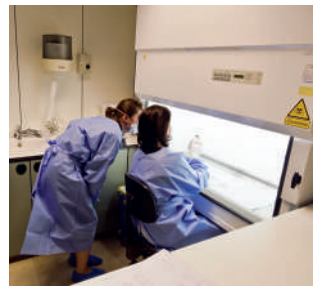
Bij elke opname in het dagziekenhuis, meldt u zich vooraf aan bij de dienst opname, loket "dagziekenhuis"(niveau -2). Breng telkens uw SIS-kaart en/of identiteitskaart mee. Zodra uw inschrijving in orde is, gaat u naar het algemeen dagziekenhuis (niveau 0) aan wachtzaal 3.

ONTHAAL DAGZIEKENHUIS

Bij uw aankomst aan de balie van het dagziekenhuis, belt u en neemt u plaats in de wachtzaal. Een medewerker van het dagziekenhuis komt u halen en vergezelt u naar uw kamer.

VERLOOP VAN DE DAGOPNAME

- Op de kamer zal een verpleegkundige de nodige zorgen uitvoeren: bloedafname, gewichtscontrole, parameters,... . Zij zal u aanvullend uitleg geven over het verloop van de dag. Heeft u vragen, aarzel niet om ze te stellen.
- Bij elke opname komt de dokter eveneens langs. Zodra de resultaten van de bloedafname gekend zijn, zal die de medicatie

dagopname

voorschrijven.

- Afhankelijk van welk type behandeling kan het zijn dat u vooraf thuis al medicatie hebt moeten innemen. Premedicatie is van groot belang om de nevenwerkingen tot een minimum te beperken om de therapie zo goed mogelijk te verdragen.
- De verpleegkundige zal de chemotherapie toedienen op de kamer. Afhankelijk van de therapie kan dit enkele uren tot een dag in beslag nemen.
- Op het einde van uw dagopname, ontvangt u een nieuwe afspraak, een brief voor de huisarts en medicatie om thuis verder te nemen. In geval u thuis andere zorgen nodig heeft, geven wij een voorschrijf mee.
- In geval er bijkomende onderzoeken nodig zijn, regelen wij verder de afspraken.

Andere zorgverleners zoals een diëtiste, psychologe, sociaal verpleegkundige, borstverpleegkundige,... kunnen eveneens langskomen tijdens de dagopname.

Voor uw chemotherapie moet u NIET NUCHTER zijn, tenzij dit anders werd doorgegeven.

ime

PRAKTISCHE INFO

SIS-KAART

Vergeet niet om bij elke inschrijving aan de opname, uw SIS-kaart voor te leggen.

BEZOEK

In principe is bezoek ongelimiteerd toegelaten op het dagziekenhuis. Veel bezoek is echter niet aangewezen voor dit kort verblijf. Sommige patiënten voelen zich geruster als één van hun naasten aanwezig is. U beslist dus volledig zelf. Bij daghospitalisatie van kinderen, is het uiteraard aangewezen dat één van de ouders of grootouders aanwezig kan zijn.

MAALTIJDEN EN DRANK

In geval u een volledige dag verblijft in het dagziekenhuis, kunt u een maaltijd nuttigen. De diëtiste zal u hierover bevragen in de voormiddag. Gedurende uw verblijf kunt u steeds koffie, water en soep krijgen.

INTERNET

Tijdens uw verblijf kunt u gebruik maken van de gratis internetverbinding, vraag ons gerust naar de code.

MUTUALITEIT

Wij houden elke opnamedatum bij op een

document dat u meekrijgt bij de laatste behandeling. Als u dit afgeeft aan uw mutualiteit, betalen zij het forfait van de reiskosten terug.

PARKING

Per dag hebt u recht op een gratis parkeerticket.

PROBLEMEN

Bij problemen, contacteer dan eerst uw huisarts, hij/zij is de spilfiguur in uw behandeling. U kunt overdag ook altijd bij ons terecht op het nummer 055 233 305, bij afwezigheid wordt u doorgeschakeld naar het centrale nummer.

REIZEN

Als u op reis wilt, licht dan tijdig uw behandelende arts in zodat die u eventuele richtlijnen kan meegeven.

FOLDERS

Wij stellen u verschillende brochures ter beschikking die een antwoord kunnen bieden op uw vragen. Als u nog bijkomende vragen heeft, zelfs als u geen behandeling krijgt, aarzel dan niet om het oncologisch team te contacteren.

VZW WERKEN GLORIEUX

az Glorieux

ZVB | TOTAALZORG | VLAAMSE ARDENNEN

- Algemeen Ziekenhuis Ronse
- Medisch Centrum Avelgem
- Medisch Centrum Opbrakel
- Poste Médical Lessines
- Collectieve Autodialyse Zottegem
- Collectieve Autodialyse Oudenaarde
- Collectieve Autodialyse Waregem
- Congrescentrum

Glorieux Ouderenzorg

- WZC De Samaritaan
- WZC Hogerlucht
- WZC Sint Leonard
- Assistentiewoningen Forum Sint Hermes
- Assistentiewoningen Louise-Marie
- Assistentiewoningen Jericho

Glorieux Kind- & Jeugdzorg

- C.A.R. NOK-Centrum
- Kindverblijf Glorieux
- CKG Glorieux

az Glorieux Ronse
vzw Werken Glorieux

Glorieuxlaan 55
9600 Ronse
Tel. 055 23 30 11
Fax 055 23 30 22
www.werken-glorieux.be
info@werken-glorieux.be